

Beste pastoraal verantwoordelijke/medewerker,
Beste leraar, directeur,

Wil hieronder de eerste nieuwsbrief identiteit-Godsdienst-pastoraal treffen voor het schooljaar 2019-2020. Voor meer info bij een bepaald item mag u mij steeds contacteren: Rik Depré, 0490/11 36 13, rik.depre@katholiekonderwijs.vlaanderen

1.

Het katholiek Onderwijs Vlaanderen lanceerde op zijn jongste congres (januari 2019) een [pedagogie van de hoop](#): “Hoop doet leren”. [Leeftocht](#), het bezinningsblad van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, sluit daarbij aan in de uitwerking van 10 maandnummers onder de jaarslogan: [‘Handen vol hoop’](#).

Onderwijsmensen zijn, door hun beroep en door hun roeping, mensen van de hoop. Zij/wij dragen de hoop niet voor onszelf, maar voor kinderen, kleuters en leerlingen, studenten en cursisten, jongeren van het internaat, voor de adolescenten die ongerust zijn over de toekomst van onze aarde.

Het is onze diepe overtuiging dat je de hoop in een school kan onderwijzen en kan leren. Kiezen voor de hoop is niet een algemeen theoretisch principe. De hoop manifesteert zich op elke speelplaats, in elke klas, in elke school. Ze vindt haar sporen in de inzet van leraren, in de veerkracht van leerlingen, in de daadkracht van leiders. Ze licht op in de betrokkenheid bij de samenleving, in de goodwill van ouders.

Die hoop kan zich tonen in elk beleidsdomein maar heel bijzonder in het kwetsbare vormingsproces dat zich elke dag in de klas voltrekt. In taal en wiskunde, wetenschap en religie, muziek en techniek leren jonge mensen een wereld kennen met rijke mogelijkheden. Leraren vertellen een hoopvol verhaal en zetten leerlingen in beweging door hen te richten op wat nog niet gedacht en nog niet gerealiseerd is.

Mogen wij jullie van harte oproepen om dit materiaal te helpen implementeren in de scholen. Ook op de website van het vicariaat onderwijs van het bisdom Brugge en deze van Leeftocht is een rijke oogst aan uitgewerkte materialen te vinden.

2.

Pater Damiaan (1840-1889) leefde dan wel twee eeuwen geleden, zijn boodschap van verbondenheid, respect, dialoog, solidariteit en engagement blijft brandend actueel. Op het allereerste congres van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen (2 juni 2016) haalde Mgr. Johan Bonny (onze voorzitter van de raad van bestuur van het

Katholiek Onderwijs Vlaanderen en bisschop-referendaris voor het onderwijs) niemand minder dan pater Damiaan aan als voorbeeld van een rolmodel voor de katholieke dialoogschool. Een sterke eigen christelijke identiteit en een open solidariteit naar de ander waren voor hem geen tegengestelden. Integendeel!

Is dat inderdaad niet juist wat de katholieke dialoogschool met haar project wil beogen: een sterke eigen christelijke identiteit en een brede open solidariteit naar de ander!

We vieren dit jaar op 11 oktober de **tiende verjaardag van de heiligverklaring** van deze Grootste Belg aller tijden. Op de website van het vicariaat doen we een aanbod van inspirerend materiaal in dit verband. Vanaf 23 september 2019 tref je op de [homepage van de website](#) van het vicariaat onderwijs een tegel naar alle beschikbare materialen. In het [oktobernummer van Leeftocht](#) is [Damiaan](#) inspirator van Handen vol hoop.

Onze West-Vlaamse stad **Tielt** werd uitgekozen voor een **nationale Damiaanexpo** van 20 september tot 20 oktober en dit in de Sint-Pieterskerk. Nadien doet de tentoonstelling nog een ronde in West-Vlaanderen.

Website: www.damiaanvandaag.be

Blog: www.damiaanvandaag.wordpress.com

Facebook: www.facebook.com/pages/Damiaan-Vandaag/189765304567735

3.

Op dinsdag 16 september gaan de [regionale avonden](#) van start rond het beleidsdomein identiteit, met bijzondere aandacht voor '[de pedagogie van de hoop](#)' en de doorvertaling hiervan naar de persoonlijke en professionele identiteit van al wie onderwijs-betrokken is en tevens de doorvertaling naar de institutionele identiteit van onze scholen.

De vormingsreeks bestaat telkens uit drie sessies en wordt ingericht in centrum d'Abdij, in centrum 'de Bron' in Harelbeke en in de dekenij van Diksmuide. De leidraad voor deze avonden is de uitgave van het boek 'Hoop doet leren'. De aankoop van dit boek is wel noodzakelijk (9,50 euro). In deze sessies lezen en verwerken we deze uitgave. Na een inleiding verwerken we de input in subgroepen om daarna stil te staan bij telkens enkele van de 'zeven wegwijzers van hoop'. Elke avond ronden we af met een persoonlijke reflectie én het aanreiken van verwerkingsfiches.

Mogen jullie bestuurders zich in het bijzonder aangesproken weten om deel te nemen aan dit vormingsaanbod. Zeker met een knipoog naar onze 'antennepersonen identiteit & godsdienst & pastoraal'. De inschrijvingen lopen bijzonder vlot binnen. Er is echter nog ruimte...

4.

Ook dit jaar organiseert het vicariaat onderwijs opnieuw [abdijdagen voor bestuurders en leidinggevenden](#). Deze vinden plaats op dinsdag 12 en woensdag 13 mei 2020 in de Sint-Sixtusabdij van West-Vleteren. Gun het uzelf om dit jaar eens aan te sluiten. Inschrijven kan nu reeds via nascholing.be, of een mail naar Ward Goudenhoofd of mezelf (Rik Depré).

5.

Voor **alle nieuwe directies**, zowel basis- als secundair onderwijs (met telkens natuurlijk ook het buitengewoon onderwijs inbegrepen) is er een **aanvangsbegeleiding** rond het **luik identiteit-godsdiens & pastoraal in de katholieke dialoogschool**. Deze dag gaat door op dinsdag 17 september aanstaande. In de voormiddag worden enkel alle nieuwe directies van het secundair onderwijs verwacht en is er een sessie met de inspecteurs-adviseurs rooms katholieke Godsdiens. In de namiddag sluiten alle directies van het basisonderwijs aan en is er voor de voltallige groep tussen 14.00 en 16.00 uur een sessie rond de katholieke dialoogschool en pastoraal in de katholieke dialoogschool. Om 16.30 tenslotte worden alle nieuwe directies en de nieuwe pedagogisch begeleiders ontvangen in het bisschopshuis voor een zendingsmoment door onze bisschop Lode Aerts en de bisschoppelijk gedelegeerde voor onderwijs, mevr. An Quaghebeur.

Ook voor **alle nieuwe leraren uit het basis- en secundair onderwijs** is er in het kader van de **aanvangsbegeleiding** een **vormings- en inspiratienamiddag katholieke dialoogschool**. Wij rekenen er op alle startende leraren hier te mogen verwelkomen. Voor de nieuwe onderwijsverstrekkers van het basisonderwijs gaat dit door op woensdagnamiddag 22 januari 2020 in het diocesaan dienstehuis Groenhove. Voor het secundair onderwijs zal dit plaatsvinden op woensdagnamiddag 29 januari 2020 in centrum d'Abdij. Wat betreft het secundair onderwijs geven we hierbij de keuze aan de leraar of aan de school om dit gedurende het eerste of het tweede jaar van de loopbaan te volgen. Sowieso verwachten we alle nieuwe leraren uit het basisonderwijs in het eerste jaar van hun loopbaan. Beide namiddagen starten om 14.00 uur.

6.

In de **pastorale beleidsbrief** van **bisschop Lode Aerts** is **één van de prioriteiten 'investeren in jongerenpastoraal'**. Vooraleer dit concreet uit te werken, willen we naar jongeren en hun begeleiders luisteren en op die manier bouwen aan een pastoraal 'met' jongeren, eerder dan 'voor' jongeren. Dit is ook het grootste aandachtspunt dat weerklonk op de jongerensynode die eind vorig jaar in Rome werd gehouden en in de brief van Paus Franciscus, **'Christus Vivit'**, over jongerenpastoraal.

Vanaf einde september 2019 zullen we in ons bisdom een **synodaal proces** opstarten (en dit tot oktober 2020), waarbij via 5 pistes zoveel mogelijk jongeren en hun begeleiders hun stem kunnen laten weerklinken. In een van de trajecten zetten we de schijnwerper op onderwijs, meer bepaald op onze secundaire scholen. In een latere fase volgt ook nog het hoger onderwijs. Het uiteindelijke doel is om de beleidsprioriteit uit de beleidsbrief van de bisschop 'investeren in jongerenpastoraal' te concretiseren.

Scholen zullen aangemoedigd worden om **met leerlingen te dialogeren** en om daarna een delegatie af te vaardigen naar het **'festival van de hoop' (29 april 2020)**. Dit is een ontmoetingsmoment in centrum d'Abdij waarop leerlingen kunnen vertolken wat er onder hen leeft. Op het einde van het traject, we hopen in oktober 2020, zullen we een groot ontmoetingsmoment organiseren, een synode, met een afvaardiging van alle partners die we in de diverse trajecten hebben ontmoet. We hopen heel veel input te krijgen, van veel jongeren te horen wat ze van onze kerk verwachten, wat we voor hen kunnen betekenen, welke opties ze de kerk graag zien nemen de komende

jaren. Op al hun vragen zullen we wellicht geen antwoord kunnen geven, maar we garanderen wel om zoveel als mogelijk return te geven en de keuze van concrete beleidslijnen te laten bepalen door de feedback van de jongeren.

Het officiële lanceermoment van dit synodaal proces zal plaatsvinden op de inspiratiedag voor pastoraal in de katholieke dialoogschool, 20 september 2019.

7.

Op vrijdag 20 september 2019 gaat de jaarlijkse '[inspiratiedag voor pastoraal in de katholieke dialoogschool](#)' door met als thema 'Hoopvol vieren in een katholieke dialoogschool'.

Waarop moet een katholieke dialoogschool inzetten? Veel schoolbesturen, pastorale inspiratiegroepen, directies en leraren stellen zich deze vraag. Heeft hun school enkel de opdracht om leerlingen in te wijden in de katholieke liturgische traditie? Dan loopt zij het gevaar de religieuze en levensbeschouwelijke diversiteit van haar populatie te negeren. Moet zij daarentegen elke vorm van collectieve christelijke belijdenis vermijden? Dan dreigt haar katholieke identiteit uit het zicht te verdwijnen. Deze inspiratiedag wil scholen op weg zetten om genuanceerd met deze spanning om te gaan. De opdracht om bruggen te slaan tussen eigenheid en diversiteit staat hierbij centraal. In een katholieke dialoogschool is ruimschoots plaats voor schoolvieringen. We zien de mogelijkheid van een eucharistie tot een brede waaier van verdiepende en bezinnende activiteiten die een school kan organiseren om betekenisvolle momenten of tijden te markeren.

Dank om als bestuurder en directies mee te helpen toezien dat zoveel als mogelijk scholen (zowel basis als secundair) op deze dag vertegenwoordigd zijn. Inschrijvingen sluiten af op maandag 16 september.

8.

Wat het **vak Rooms-Katholieke Godsdienst** en het [nieuwe leerplan](#) in het **secundair onderwijs betreft**: doen de beide inspecteurs-adviseurs (Marijke Vanhoutte en Henk Sanders) -in aansluiting bij het vorig schooljaar- nog een aantal [introductiesessies](#), voornamelijk voor godsdienstleerkrachten derde graad.

Voor alle eerstejaars is het geactualiseerde leerplan godsdienst ondertussen verplicht, dit in samenhang met alle andere vakken in het curriculum. Voor alle andere jaren is er een ingroeiperiode van 2 schooljaren. Dit wil zeggen dat het geactualiseerde leerplan godsdienst volledig geïmplementeerd dient te zijn tegen einde schooljaar 2020-2021. Iedereen dient er dus verplicht mee te werken vanaf september 2021.

Wat het [vak rooms-katholieke godsdienst in het basisonderwijs](#) betreft, is het leerplan volledig geïntegreerd in het **ontwikkelveld rooms-katholieke godsdienst** binnen het leerplanconcept ZILL (Zin in Leren Zin in Leven). Elke school krijgt 3 schooljaren de tijd om in te schrijven voor een halve pedagogische studiedag die het ontwikkelveld rooms-katholieke godsdienst toelicht binnen ZILL. De inspecteurs-adviseurs Sabien Lagrain, Mieke Desmet en Francis De Westelinck zijn de begeleiders van deze pedagogische studiedagen.

Via nascholing van Katholiek Onderwijs Vlaanderen (nascholing.be) bieden wij een negental verschillende nascholingsessies aan over '[Godsdienst beleven bij jonge kinderen](#)' gericht naar het kleuteronderwijs. Deze nascholingen worden gegeven door An Declerck, kleuterleidster (uit ons bisdom) en nascholer binnen de koepel. Deze nascholingsessies zijn enerzijds gericht naar teams (leerkrachten kleuteronderwijs, docenten en studenten lerarenopleiding kleuter), anderzijds kunnen deze sessies ook individu-gericht geboekt worden in een organisatie zoals dagen van... (pastorale dag).

De inspecteurs-adviseurs bieden de nieuwe leermeesters in twee sessies aanvangsbegeleiding aan.

9.

Op ons congres *Genereus ambitieus* van 22 januari 2019 werd de nieuwe '[Engagementsverklaring van het katholiek onderwijs](#)' officieel voorgesteld. Het nieuwe geactualiseerde document vervangt de vroegere 'Opdrachtsverklaring van het katholiek onderwijs in Vlaanderen'. Dit document was in voege sinds 1994.

Samen werken aan katholieke dialoogscholen vraagt het engagement van ieder die bij dat onderwijs betrokken is: leerlingen en ouders, leraren en andere personeelsleden, leidinggevenden in onderwijs en bestuurders. Tegelijk heeft de school en wie er leert en werkt, verwachtingen ten aanzien van de lokale gemeenschap, de Kerk en de samenleving.

Wens je ondersteuning bij de implementatie van de engagementsverklaring in je school, bij het samen werken aan het groeien als katholieke dialoogschool? Aarzel niet en neem contact met mezelf (Rik Depré) als coördinator identiteitsbeleid.

Gedrukte exemplaren bestel je via de [webwinkel van Katholiek Onderwijs Vlaanderen](#) in pakketjes van 20 stuks.

Op de [website van het vicariaat onderwijs van het bisdom Brugge](#) kan je ook een digitale brochure van 24 pagina's terugvinden die een leidraad vormt voor al wie deze nieuwe engagementsverklaring wil implementeren. De leidraad is zeer overzichtelijk uitgebouwd in drie stappen:

- Kennismaken met de engagementsverklaring
- De engagementsverklaring in dialoog brengen
- De engagementsverklaring juridisch verankeren

Daarnaast tref je ook een ondersteunde PowerPoint aan.

En tot slot nog dit: '*Engagement bestaat niet op papier, je maakt het dagelijks waar*'.

10.

Ook dit schooljaar gaan er opnieuw [vier bezinningsweekends](#) door in de **abdij van Averbode** voor onderwijsverstrekkers, van vrijdagavond 19.00 uur tot zaterdagavond 19.00 uur. Echt een aanrader.

11.

Heel wat **secundaire scholen** willen graag **bezinningsdagen** aanbieden aan hun leerlingen, maar vinden geen **opgeleide bezinningsbegeleiders**. Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de Federatie van Bezinnings- en Ontmoetingshuizen in Vlaanderen bieden samen **een nascholing** aan die start op vrijdag 13 september 2019. Deze nascholing wil gemotiveerde kandidaten vormen tot competente begeleiders, hetzij voor de eigen leerlingen, hetzij voor klasgroepen uit andere scholen. Dit vormingstraject omvat een opleiding van ongeveer 7 maanden en bestaat uit een intakegesprek, een weekend in een abdij, 4 avonden, een luister- en doestage, 1 terugkomdag en persoonlijke coaching. Deze opleiding gaat dit jaar door in de **abdij van Bethanië te Loppem**. We starten straks met 11 personeelsleden uit het katholiek onderwijs die zich willen bijscholen op dit vlak.

12.

Heb je concreet ondersteuning nodig bij het **herwerken van jouw schooleigen opvoedingsproject**? Of dat van je scholengemeenschap? Wens je dit project op een genereuze en ambitieuze wijze nieuw leven te geven en een door elk teamlid gedragen visie te ontwikkelen? Voel je de noodzaak om vanuit je gedragen visie het leerplanconcept 'Zill' te implementeren? Of wens je de krachtlijnen van de algemene inleiding van de leerplannen van het secundair onderwijs of van het gemeenschappelijk funderend leerplan te implementeren in de missie en visie van de school of de scholengemeenschap? Wij willen jullie hierin heel graag ondersteunen. Neem contact op met rik.depre@katholiekonderwijs.vlaanderen – 0490 / 11 36 13.

Tijdens een dergelijk traject verhelderen we hoe we heel concreet de school en de visie op onderwijs zien, hoe we katholieke dialoogschool verstaan, wat onze eigenheid en identiteit is. Bedoeling is steeds om een nieuw, inspirerend en hedendaags opvoedingsproject te schrijven: het unieke verhaal van de eigen school.

Deze begeleiding & nascholing is erop gericht om samen met het (kern)team het nieuwe opvoedingsproject tot slot ook in verbinding te brengen met concrete aspecten van de schoolwerking.

Dit jaar begeleiden we [nu reeds 15 scholen, schoolgemeenschappen of besturen](#) en directies met ondersteuning bij een dergelijk traject.

Rik Depré
identiteitscoördinator vicariaat onderwijs bisdom Brugge